

03980200061286
RPW/18952/2018 P
2018-06-25

nr RPW 18952/2018
du
MINISTER
Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej

Warszawa, dnia 22 -06- 2018

DP.II.0702.40.2018.MF
BON.V.0702.1.2018.AZ

Pan
Stanisław Karczewski
Marszałek Senatu
Rzeczypospolitej Polskiej

Szanowny Panie Marszałku,

odpowiadając na oświadczenie złożone przez Pana Senatora Antoniego Szymańskiego na 60. posiedzeniu Senatu w dniu 16 maja 2018 r. w sprawie poprawy sytuacji życiowej osób niepełnosprawnych, proszę o przyjęcie następujących informacji.

Zgodnie z art. 4 ustawy z dnia 27 czerwca 2003 r. o rencie socjalnej renta socjalna przysługuje osobie pełnoletniej całkowicie niezdolnej do pracy z powodu naruszenia sprawności organizmu, które powstało:

- 1) przed ukończeniem 18. roku życia,
- 2) w trakcie nauki w szkole lub w szkole wyższej – przed ukończeniem 25. roku życia,
- 3) w trakcie studiów doktoranckich lub aspirantury naukowej.

Całkowicie niezdolną do pracy – w rozumieniu ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (Dz. U. z 2017 r. poz.1383, z późn. zm) — jest osoba, która utraciła zdolność do wykonywania jakiegokolwiek pracy.

Ustalenia całkowitej niezdolności do pracy dokonuje lekarz orzecznik Zakładu Ubezpieczeń Społecznych, na zasadach i w trybie określonych w ustawie z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych.

Wskazane powyżej przesłanki nabycia prawa do renty socjalnej oznaczają, że renta przeznaczona jest dla osób, które z powodu wcześniej powstałej niezdolności do pracy nie miały możliwości podjęcia pracy zawodowej i nabycia własnych uprawnień do renty z tytułu niezdolności do pracy, a często nawet zdobycia jakichkolwiek kwalifikacji zawodowych.

Należy zauważyć, że celem renty socjalnej jest kompensowanie braku możliwości nabycia uprawnień do świadczeń z systemu ubezpieczenia społecznego ze względu na to, że całkowita niezdolność do pracy u osób uprawnionych powstała przed wejściem na rynek pracy. Renty socjalne, jako świadczenia o charakterze zabezpieczeniowym, są finansowane w całości z budżetu państwa.

Na podstawie przepisów ustawy z dnia 27 czerwca 2003 r. o rencie socjalnej możliwe jest łączenie tego świadczenia z innymi przychodami, również tymi uzyskiwanymi z pracy zarobkowej.

Zgodnie z art. 10 ustawy z dnia 27 czerwca 2003 r. o rencie socjalnej prawo do renty socjalnej zawiesza się w razie osiągnięcia przychodu z tytułu działalności podlegającej obowiązkowi ubezpieczenia społecznego. Za działalność podlegającą obowiązkowi ubezpieczenia społecznego uważa się zatrudnienie, służbę, o której mowa w art. 6 ust. 1 pkt 4 i 6 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych, lub inną pracę zarobkową albo prowadzenie działalności pozarolniczej. Prawo do renty socjalnej ulega zawieszeniu także w razie osiągnięcia innego przychodu, zaliczonego do źródeł przychodów podlegających opodatkowaniu na zasadach określonych w art. 27 ustawy z dnia 26 lipca 1991 r. o podatku dochodowym od osób fizycznych (Dz. U. z 2018 r. poz. 200, 317 i 398), lub osiągnięcia przychodów z tytułu umowy najmu, podnajmu, dzierżawy, poddzierżawy lub innych umów o podobnym charakterze, opodatkowanych na podstawie przepisów o zryczałtowanym podatku dochodowym od niektórych przychodów osiąganych przez osoby fizyczne.

Na podstawie art. 10 ust. 6 ustawy z dnia 27 czerwca 2003 r. o rencie socjalnej prawo do renty socjalnej zawiesza się za miesiąc, w którym zostały osiągnięte przychody w łącznej kwocie wyższej niż 70% przeciętnego miesięcznego wynagrodzenia za kwartał kalendarzowy ostatnio ogłoszonego przez Prezesa Głównego Urzędu Statystycznego do celów emerytalnych. Aktualnie od dnia 1 czerwca 2018 r. do dnia 31 sierpnia 2018 r. zawieszenie następuje po przekroczeniu kwoty przychodu wynoszącej 3 236 zł.

Kwota progu zawieszalności renty socjalnej została ustalona ustawą z dnia 30 sierpnia 2011 r. o zmianie ustawy o rencie socjalnej i obowiązuje od dnia 1 stycznia 2012 r. Kwota

obowiązująca do tamtej pory była dużo niższa i wynosiła 30% przeciętnego miesięcznego wynagrodzenia.

Kwota na poziomie 70% przeciętnego miesięcznego wynagrodzenia wydaje się być kwotą, która na wystarczającym poziomie zabezpiecza potrzeby osób uprawnionych do renty socjalnej bez konieczności wsparcia ze strony państwa, choćby w porównaniu do kwoty minimalnego wynagrodzenia za pracę, czy kryteriów dochodowych obowiązujących w przypadku świadczeń z pomocy społecznej.

Ponadto zawieszenie prawa do renty socjalnej trwa jedynie przez okres osiągnięcia przychodów. W razie zaprzestania uzyskiwania przychodów prawo do renty socjalnej podlega przywróceniu. Osoba, której stan zdrowia pozwala na uzyskiwanie wyższych dochodów z tytułu pracy, może więc podjąć pracę bez obawy, że w przyszłości nie będzie mogła powrócić do pobierania świadczenia (jeśli orzeczenie o niezdolności do pracy zachowa swoją ważność).

Przyjęcie rozwiązania proponowanego przez Pana Senatora Antoniego Szymańskiego spowodowałyby poprawę sytuacji jedynie tych osób uprawnionych do renty socjalnej, które mają dobre możliwości zarobkowe, nie zmieniłyby natomiast nic w sytuacji osób o minimalnych lub wręcz żadnych szansach podjęcia zatrudnienia z uwagi na bardzo zły stan zdrowia. A to sytuacja tych właśnie osób jest najtrudniejsza.

Warto też zauważyć, że propozycja Pana Senatora sytuuje grupę osób uprawnionych do renty socjalnej w korzystniejszej pozycji niż pozostałe osoby całkowicie niezdolne do pracy, w tym również osoby pobierające renty z tytułu całkowitej niezdolności do pracy z Zakładu Ubezpieczeń Społecznych. Tym ostatnim bowiem, w razie osiągnięcia przychodu w kwocie przekraczającej 70 % przeciętnego miesięcznego wynagrodzenia za kwartał kalendarzowy, nie wyżej jednak niż 130 % tej kwoty, zmniejsza się świadczenie o kwotę przekroczenia, nie większą jednak niż kwota maksymalnego zmniejszenia obowiązująca w dniu 31 grudnia 1998 r., tj. w wysokości 24 % kwoty bazowej obowiązującej przy ostatniej waloryzacji w 1998 r.

W związku z pracami Międzyresortowego Zespołu do spraw Opracowania Systemu Orzekania o Niepełnosprawności oraz Niezdolności do Pracy, przed podjęciem decyzji co do ewentualnych zmian w ustawie o rencie socjalnej wskazane jest dokonanie analizy propozycji zmian przepisów prawnych w zakresie orzekania o niepełnosprawności i niezdolności do pracy.

Na podstawie art. 4 ust. 2 i 3 ustawy o rencie socjalnej osobie, która spełnia warunki do przyznania renty socjalnej świadczenie to przysługuje:

- 1) renta socjalna stała - jeżeli całkowita niezdolność do pracy jest trwała;
- 2) renta socjalna okresowa - jeżeli całkowita niezdolność do pracy jest okresowa.

Renta socjalna okresowa przysługuje przez okres wskazany w decyzji jednostki organizacyjnej Zakładu Ubezpieczeń Społecznych.

Jak wynika z powyższego okres wypłaty renty socjalnej uzależniony jest od okresu wskazanego w orzeczeniu lekarza orzecznika Zakładu Ubezpieczeń Społecznych. To lekarz orzecznik, na podstawie posiadanej wiedzy medycznej, określa przewidywany okres trwania niezdolności do pracy. Możliwe jest więc w obecnym stanie prawnym przyznanie renty socjalnej na okres 10 lat lub na okres dłuższy, a także bezterminowo. Nie znajduje natomiast uzasadnienia wskazanie minimalnego, 10-letniego okresu, na który przyznawana miałaby być renta socjalna, w każdym przypadku. Renta socjalna jest, jak wskazano powyżej, świadczeniem dla osób całkowicie niezdolnych do pracy i jedynie przez okres trwania tej niezdolności do pracy powinna być wypłacana.

Ponadto wyjaśniam, że uznając konieczność szczególnej troski państwa o osoby nieposiadające zdolności do jakiegokolwiek pracy Rada Ministrów skierowała do Sejmu rządowy projekt ustawy o zmianie ustawy o rencie socjalnej. W dniu 9 maja 2018 r. Sejm uchwalił ustawę o zmianie ustawy o rencie socjalnej (Dz.U. poz. 933) skutkującą podwyższeniem kwoty tego świadczenia do kwoty najniższej renty z tytułu całkowitej niezdolności do pracy. Obecnie jest to kwota 1 029,80 zł. Ustawa o rencie socjalnej wejdzie w życie dnia 1 września br., z mocą od dnia 1 czerwca 2018 r.

Nieobjęcie podmiotów o zatrudnieniu ogółem niższym niż 25 etatów obowiązkiem wpłat na Państwowy Fundusz Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych, o którym mowa w art. 21 ustawy z dnia 27 sierpnia 1997 r. o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych (Dz. U. z 2018 r. poz. 511, z późn. zm.) oraz koniecznością spełnienia warunku 6-procentowego wskaźnika zatrudnienia osób niepełnosprawnych przy wnioskowaniu o dofinansowanie do wynagrodzenia pracowników niepełnosprawnych – jest instrumentem pośredniego wspierania sektora mikroprzedsiębiorców i mniejszych małych przedsiębiorców.

Mali pracodawcy są niezbędni dla zrównoważonego funkcjonowania i rozwoju gospodarki przyczyniając się do przyspieszenia wzrostu gospodarczego. Jednocześnie podmioty te mają dużą zdolność adaptacyjną, bardzo szybko reagują na potrzeby rynku, są otwarte na postęp techniczny i organizacyjny oraz mają potencjalną zdolność do tworzenia nowych miejsc pracy przy niskim koszcie stanowiska pracy. Podmioty te są szczególnie

ważne dla lokalnego i regionalnego rynku (w tym rynku pracy). Istotne jest również to, że znaczący odsetek wśród tych podmiotów stanowią firmy rodzinne.

Wyżej wskazane podmioty odgrywają zatem ważną rolę w tworzeniu miejsc pracy oraz zwiększaniu stabilności społecznej i rozwoju gospodarczego. Wspomniane cechy, jak również zindywidualizowane podejście do pracowników powodują, że nieduże i rodzinne firmy są dobrym miejscem do wejścia na otwarty rynek pracy przez osoby niepełnosprawne. Z danych SODiR wynika ponadto, że koszty płacy zapewniane niektórym grupom osób niepełnosprawnych przez podmioty otwartego rynku pracy o zatrudnieniu ogółem niższym niż 25 etatów, są wyższe od tych w większych podmiotach oraz w zakładach pracy chronionej.

Funkcjonowanie tych podmiotów mogą jednak utrudniać różne bariery rynkowe, a także częstsze niż w innych sektorach trudności z pozyskaniem zasobów. Dodatkowe nałożenie na te podmioty obowiązków określonych w art. 21 ust. 1 i art. 26a ust. 1a ustawy o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych mogłoby stanowić dla nich zbyt wysokie obciążenie finansowe, a przez to negatywnie oddziaływać na ich sytuację na rynku, w konsekwencji – na lokalną sytuację społeczną.

Z wyrazami szacunku ;

Z up
11.
Krzysztof Michałkiewicz
SEKRETARZ STANU